

Inspiration till läsning och ordkonst

Bokpaket till åk 1 år 2022

Grattis!

Er klass har fått tio nya böcker att dyka in i! Läs dem själva och högt tillsammans i klassen. Diskutera, fundera och fantisera kring böckerna så får ni ännu mera ut av läsoplevelsen. Det är bra att regelbundet reservera tid för högläsning och boksamtal i schemat. Då blir läsestunden något som alla ser fram emot. Men håll också böckerna framme så att det enkelt går att spontantläsa när det uppstår en lucka med lite överloppstid – kanske precis lagom för en dikt!

Tänk om ni skulle börja och sluta varje vecka med en läsestund? Eller ordna en mysig läskväll med skolans föräldraförening för barn och vuxna när det äntligen är möjligt att samlas? I Lisi Wahls bokpaket finns flera olika slags böcker att välja mellan. Bekanta er gärna också med tidigare års bokpaket och inspirationsmaterial från Sydkustens ordkonstskola.

INNEHÅLL

Kom i gång med bokpaketet i klassen.....	3
Diskussionsfrågor och ordkonstuppgifter	4–15
Bokförteckning	16

© Sydkustens ordkonstskola 2022

Texter: Maja Ottelin

Layout: AboGrafik, Åbo

Tryckning: Printteri, Åbo 2021

Tack till författare och illustratörer, Förlaget, Schildts & Söderströms förlag, de finlandssvenska läsambassadörerna och Annette Jansson/SFV

Kom i gång i klassen så här:

- **Bekanta er tillsammans** med böckerna innan ni börjar läsa dem. I paketet finns faktaböcker, kapitelböcker, en börja-läsa-bok, flera bilderböcker och två diktböcker. En del av böckerna passar samtidigt in i flera kategorier.
- Dela in klassen i par och **låt eleverna parvis titta** närmare på en bok i en liten stund. Vad tror ni det är för slags bok? Allvarlig, rolig, lättläst, faktabok eller fantasiberättelse? Presentera sedan böckerna för varandra.
- Ställ fram alla böcker med ett papper intill. Låt alla skriva ett **H** vid den bok de vill ha som **högläsning**, ett **O** (som i "ooo vad fin!") vid den finaste pärmen och ett **S** för den bok man helst vill **läsa själv**. Nu vet ni vilken bok ni ska börja högläsa: den bok som fått flest H!

Bokstavsvärldar

FÖRFATTARE: HENRIKA ANDERSSON

ILLUSTRATÖR: MARIA SANN

Det är minst lika viktigt att kunna fantisera som att lära sig alfabetet. I den här ABC-boken får varje bokstav bli en finurlig figur eller en helt egen plats där vad som helst kan hända. Varje uppslag har en bokstavsvers och i bilderna kan du se spår av bokstäver som studsar, flyger och slingrar sig fram.

Fler ABC-böcker att läsa:

Mumindalens alfabet av Annika Sandelin med bilder av Tove Jansson

ABC-huset – vi hälsar på bokstäverna av Fia Eliasson

Livets ABC av Lisen Adbåge

ABC och allt om D av Nina Ulmaja

Läs boken och diskutera

- Har du någon favoritbokstav? Kan du förklara varför du gillar just den?
- Har du någon gång tänkt på att bokstäver kan ha ett eget liv? Vad skulle de göra om de kunde kliva ut ur böcker, skärmar, skyltar och papper?
- På biblioteket brukar böckerna ordnas i alfabetisk ordning enligt författarnas efternamn. Vad betyder det? Varför har man bestämt sig för en sådan ordning, tror ni? Testa om ni kan ordna bokpaketets böcker i alfabetisk ordning på olika sätt!
- På svenska skriver man med det latinska alfabetets bokstäver. Vilka andra alfabet och skrivtecken känner ni i klassen till?

Ordkonstövningar

- Gör en **bokstavstavla** med din egen initial, alltså första bokstaven i ditt namn. Skriv upp dina favoritord som börjar på den bokstaven och skapa en egen berättelse som orden finns med i.
- På samma sätt kan ni göra en **egen ABC-bok** i klassen där varje bokstav i alfabetet får ett eget uppslag. Läraren delar ut en bokstav per elev – eller två om ni är en mindre klass. Skriv nu upp minst fem ord som börjar på den bokstav du fått och rita en bild där orden finns med. Hitta sedan på en berättelse med dina ord. Hela klassens sidor kan samlas till en egen ABC-bok.
- Gör **temaalfabet** med ett ord för varje bokstav. Det kan vara ett naturalfabet, ett matafbabet med saker som går att äta, ett alfabet med namn eller något annat tema. Så här kan ett djuralfabet börja: **An**ka, **Ba**bian, **Ci**tronfjäril, **Da**ggmask ...

Det osynliga barnet och andra berättelser

FÖRFATTARE & ILLUSTRATÖR TOVE JANSSON
© Moomin Characters™

Tove Jansson är en av Finlands mest kända författare och konstnärer. Hon målade, tecknade och skrev böcker för både barn och vuxna. Här har vi valt att lyfta fram "Historien om den sista draken på jorden". Den handlar om hur det känns när man hittar något magiskt och underbart, och hur det känns att mista något fint som man gärna ville behålla.

Läs "Historien om den sista draken" och diskutera

- Vem vill Muminrollet allra helst visa draken för? Och varför vill han inte visa den för de andra?
- Hur skulle det kännas att hitta en livs levande drake? Vem skulle du vilja berätta det för allra först?
- En drake är envis och byter aldrig åsikt, läser Muminpappan i sin bok. Hur kommer det sig att Muminrollet tycker om en drake som bits, sprutar eld och bara vill bort?
- Muminrollet känner många olika saker igenom berättelsen: förvåning, stolthet, glädje, besvikelse, avundsjuka, sorg, lättnad. Vad skulle du säga till Mumin när han är som mest besviken?
- Snusmumriken ser till att draken försvinner långt bort, men talar inte om det för Mumin. Varför gör han så, tror du?

Ordkonstövningar

- Rita en bild av draken och skapa en faktaruta till. Fundera ut tillsammans vad allt som ska antecknas i faktarutan. Till exempel drakens storlek, färg, matvanor, beteende, sömnvanor, boplatz ...
- Muminrollet har en egen nattlåda under sängen med lite mat att knapra på. Hitta på vad du skulle kunna ha i din egen nattlåda och rita en bild av innehållet. När kan en sådan vara bra att ha? Berätta för varandra och skriv ner det ni hittar på.
- Snusmumriken, Lilla My, muminrollet och Hemulen är alla varelser som Tove Jansson fantiserade fram. Hitta på egna sagovarelser med spännande namn som ingen hört förr. Det kan vara roligt att rita figuren först och sedan hitta på namnet. Presentera era sagofigurer för varandra och se vilka berättelser som uppstår när de möts!

På Yles öppna arkiv

kan du lyssna på flera muminberättelser upplästa av Tove Jansson själv:
<https://svenska.yle.fi/artikel/2014/08/28/tove-jansson-laser-ur-det-osynliga-barnet>

Om du är sugen på mera Mumin

och en djupdykning i Tove Janssons värld är du och din skola välkomna med i Skolnätverket Haru. Läs mer på nätverkets webbplats <http://haruskolor.fi>

HARU

Om du möter en björn

FÖRFATTARE: MALIN KIVELÄ & MARTIN GLAZ SERUP
ILLUSTRATÖR: LINDA BONDESTAM

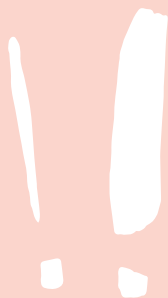

Varning: Livsfara! Den här boken bjuder på en spännande utflykt med rytande vilda bilder. Du har säkert varit i skogen många gånger utan att det hände något farligt. Men om du möter en arg björn i skogen, då är det allvar! Den här boken hjälper dig att förstå björnar och kan rädda livet på dig.

Pssst!

Linda Bondestam har skrivit och illustrerat boken **Mitt bottenliv** som handlar om ett helt annorlunda djur, den utrotningshotade axolotlen. Det finns material för att jobba med den på sajten: www.bokslukaren.org

På Bokslukarens sidor hittar du också material till flera andra nordiska bilderböcker!

Läs boken och diskutera

- Titta på bilderna i boken: vad allt gör barnet i skogen? Vilka av sakerna har ni gjort på en utfärd? Vilka saker kan man uppleva i er närmaste skog? Finns det chanser att vara med om något vilt och spännande där?
- Tycker ni det känns tryggt eller farligt att röra sig i naturen? Vad beror det på?
- En del människor är rädda för ganska vanliga djur såsom möss, spindlar, katter eller stora hundar – vad kan det bero på? Vilka djur kan vara farliga och vilka är ofarliga för oss människor?
- Det sägs ibland att människan är det farligaste djuret på jorden. Vad tror ni att menas med det?

Ordkonstövningar

- Fundera ut **fem saker** du kan bättre än en björn och skriv en lista.
- Titta på barnets och björnens **miner och reaktioner**: nöjd, frusen, överraskad, glad, sömnig, rasande, rädd, hungrig, farlig, livlös. Härma minerna och rita av varandras ansikten med de olika minerna. Gör sedan pratbubblor och tankebubblor till ansiktena. Bilderna kan också göras till en dramatisk tecknad serie i tre-fyra rutor.
- Hitta på **en bok som är skriven för björnar** och heter "Om du möter en människa". Fundera på vad som är viktigt för björnen att veta och vilka situationer som kan uppstå. Skapa bilder och skriv texterna ensam, parvis eller i grupp.
- Hitta på **berättelser om andra djur** som ni skriver och illustrerar. Till exempel "Om du möter en huggorm" eller en kanadagås, hund, älg eller gädda. Börja med att fundera och göra en lista på vad det djuret är bra på, var man kan få syn på det, vad den tycker om att äta, om det rör sig i flock eller ensam och andra intressanta fakta.

Plats på jorden

FÖRFATTARE: MAIJA HURME & LINA LAURENT
ILLUSTRATÖR: MAIJA HURME

Luna, Bianca och Bille är tre vänner som gillar att spana på stan. En dag hittar de en gömd trädgård i sitt kvarter. Där odlas det en massa gott och färggrant. Tänk att minimala frön kan växa och bli till tomater, gurkor eller blommor! Men hur går det när stadens grävsopor kommer – ska den mysiga trädgården förvandlas till parkeringshus? Den här boken innehåller både en spännande berättelse och en massa fakta om hållbar odling.

Tips: Läs först hela berättelsen från början till slut och återkom sedan till faktaavsnitten.

Läs också de här böckerna:

Jinko och det finurliga fröet Christel Rönns

Jag odlar – inomhus, på balkongen och i trädgården Elin Ek

Moddade plantor och andra mutanter Iban Eduardo Muñoz & Alberto Montt

Läs boken och diskutera

- Har någon av er odlat hemma i kruka eller odlingsland? Hur lyckades det? Gjorde ni på samma sätt eller annorlunda än odlarna i boken?
- Vad tyckte ni var allra bäst med bokens kvartersodling? Vad tror ni var svårast och tog mest tid att fixa?
- Vad växer det runt er skola? Vem har planterat alltsammans och bestämt hur det ska se ut?
- Finns det något ställe nära skolan där ni kunde prova på att odla? Vad skulle ni allra helst vilja odla? Träd att klättra i, grönsaker att äta, färggranna blommor eller en gräsmatta för lek och spel?

Ordkonstövningar

- Dela ut **ett litet önskefrö** till alla i klassen. Föreställ er hur det känns att vara ett frö i jorden. Det börjar med att fröet är inbäddat i mörker, sedan gror det, börjar spira och hittar ut i ljuset. Fröet fortsätter att växa till en planta med stjälk och blad, sedan en knopp och... Ja, vad växer det ur plantan? Låt alla bestämma vad deras eget frö ska bli och hitta på en liten saga om det egna önskefröet. Tips: Läs sagan Mirabell av Astrid Lindgren.
- **Plantera framtidsdrömmar.** I boken drömmer och arbetar människorna för att bevara en gemensam trädgård i sitt kvarter. Fundera ut egna viktiga och stora framtidsdrömmar som ni hoppas på. Gör bilder med en blomkruka i botten och en växt som skjuter upp ur krukans. Skriv ner drömmen på krukans. Ni kanske kan ställa era krukor i fönstret så drömmarna får mycket solljus och kan börja växa!
- **Planera en egen odlingslåda** och fundera ut vad du skulle vilja odla i den. Rita en bild med olika slags växter, blommor och grönsaker. Skriv ner hur du skulle sköta om odlingen och vad du skulle göra med blommorna och grönsakerna när de vuxit klart.

Vim och Galonis

FÖRFATTARE: MALIN KLINGENBERG

ILLUSTRATÖR: MARGARETA SANDIN

SAKT

Bo och Björn är bröder och yngst i familjen. De bråkar ofta med varandra. Det är länge sen de lekte superhjältar tillsammans alla dagar. Men så en dag får de märka att fantasi faktiskt fungerar som en superkraft på riktigt! Vim och Galonis ingår i en serie börja-läsa-böcker, men passar också bra som högläsningbok.

Malin Klingenberg

har skrivit bokserien **Patrik och pensionärs-makten**. De sex böckerna handlar om ett gäng pensionärer som löser brott och är roliga att högläsa eller läsa själv om man är en van läsare.

Läs boken och diskutera

- Känner ni igen hur det är att vara syskon? Hur känns det att vara yngst eller att ha småsyskon?
- Bo och Björn gör olika bus som att härma och lägga en vattenballong i sängen. Vad är egentligen skillnaden mellan att busa och att bråka? Finns det något snällt sätt att busa?
- Som små lekte huvudpersonerna superhjältar. Vilka superhjältar känner ni till från böcker, tecknade serier eller filmer?
- Vims superkraft är att härma röster. Vilka andra superkrafter kan ni komma på? Vilken är den allra bästa superkraften om man är ett skolbarn?
- Om man stöter på en tuffing en mörk kväll, vad kan man göra då?

Ordkonstövningar

- Hitta på **en egen superhjärte!** Gör en lista eller ett faktablad med hjältenens namn, superkraft, klädsel, superfordon, superverktyg, medhjälpare, ärkefiende och annat liknande. Många superhjältar lever helt vanliga liv men kan magiskt förvandlas när det behövs. Hitta gärna på **en ramsa** till din superhjärte.
- **Rita hjälteserier** om Vim och Galonis spännande äventyr eller om superhjältar som ni själva hittar på. Titta noga på bilderna i boken så ser ni att ögon och ögonbryn är viktiga detaljer för att visa hur personerna känner sig.
- "Stick härifrån innan jag gör leverpastej av dig!" säger Vim för att skrämma en tuffing. Byt ut ordet leverpastej mot något annat matigt och se hur **knasiga hotelser** ni kan hitta på. Använd meningarna i era egna superhjelteserier.

Bra material

för att jobba med tecknade serier finns på sajten <https://serieriundervisningen.se/>

Det farliga djupet – ett interaktivt havsäventyr

AV LINUS HAMMAR PERRY &
JOSEPHINE LAWRENCE

Torsken lägger massvis med ägg, men bara några av dem klarar sig från yngel till vuxen fisk. Boken fungerar som ett spel där läsaren vägleder ynglet igenom djuphavets faror ett avsnitt i taget.

Förlaget har gett ut tillhörande faktamaterial att använda i undervisningen:

http://www.rabensjogren.se/documents/Lararhandledningar/DetFarligaDjupet_PedagogisktUnderlag.pptx

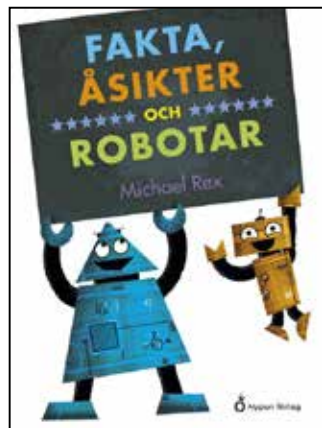
En bro av poesi

ANTOLOGI SAMMANSTÄLLD AV
ANN BOGLIND OCH ANNA NORDLUND

Dikter skrivna på svenska över de senaste två hundra åren samsas i den här lilla skattkistan. Zacharias Topelius, Edith Södergran, Lennart Helsing och många fler bjuder på ord och tankar över hela känsluskalan och varierande teman.

Det finns ett omfattande pedagogiskt material till dikterna och UR Play har producerat kortfilmer till ett urval av dem:

<https://enbokforalla.se/en-bro-av-poesi/>

Fakta, åsikter och robotar

AV MICHAEL REX
ÖVERSÄTTNING: HENNY HOLMQVIST

Vilken är skillnaden mellan fakta och åsikter och varför är det viktigt att kunna känna igen dem? I den här lilla boken finns mycket att tänka på och det hela förklaras av skojiga robotar.

Nypon förlag har pedagogiskt material till boken för lärare och elever:

<https://www.nyponochviljaforlag.se/lattlast-for-barn-och-unga/lattlast-pa-svenska/fakta/fakta-asikter-och-robotar/>

Familjen Knyckertz och gipskattens förbannelse

AV ANDERS SPARRING & PER GUSTAVSSON

Familjen Knyckertz är en familj som inte kan låta bli att knycka saker – utom pojken Ture som får magknip av att stjäla. Men när de stöter på en mystisk gipskatt från Egypten börjar det hända underliga saker.

Familjen Knyckertz och gulddiamanten finns som hörspel i 11 korta avsnitt på UR Play som också gjort lärarhandledning till.

<https://urplay.se/serie/216342-familjen-knyckertz-och-gulddiamanten>

Maryam och mormorsmålet

AV MINOO SHAMS & KATARINA STRÖMGÅRD

Maryam är ny i klassen och pratar ingen svenska. Hennes familj har flytt från ett land i krig. Den här boken handlar om svåra och sorgliga saker men också om vänskap och att ställa upp för varandra.

Bonnier Carlsen har en omfattande lärarhandledning till boken:

https://www.bonnierforlagen.se/wp-content/uploads/2020/10/LH_Maryam-och-mormorsmalet.pdf

Bekanta er också med pedagogiskt material på <https://ad-astra.fi/>.

Ad Astra är en förening som sprider kunskap om mångfald via sagor, dialog och kulturupplevelser i skolor och daghem runtom i Finland.

De här tio böckerna ingår i bokpaketet till ettor år 2022

Bokstavsvärldar

av Henrika Andersson och Maria Sann

En bro av poesi

sammanställd av Ann Boglind och Anna Nordlund

Det farliga djupet – ett interaktivt havsäventyr

av Linus Hammar Perry och Josephine Lawrence

Plats på jorden

av Maija Hurme och Lina Laurent

Det osynliga barnet

av Tove Jansson

Om du möter en björn

av Malin Kivelä, Martin Glaz Serup och Linda Bondestam

Vim och Galonis

av Malin Klingenberg och Margareta Sandin

Fakta, åsikter och robotar

av Michael Rex, översättning: Henny Holmqvist

Maryam och mormorsmålet

av Minoo Shams och Katarina Strömgård

Familjen Knyckertz och gipskattens förbannelse

av Anders Sparring och Per Gustavsson

